

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ยางนาในชุมชนตำบลยางน่อง จังหวัดเชียงใหม่

The Study of Cost and Return of the *Dipterocarpus Alatus* Roxb. Ex G. Don. Production in Yang Neeng Subdistrict, Chiangmai Province

ดร.วาริพิน มงคลสมัย (Dr.Varipin Mongkolsamai)¹*

(Received: January 19, 2020; Revised: May 5, 2020; Accepted: August 31, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากยางนา ประชากร คือ สมาชิกชุมชนตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9,480 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล คือ สมาชิกชุมชนตำบลยางน่อง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 73 คน ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการจัดประชุมกลุ่มย่อย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และโครงการย่อยต่าง ๆ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าต้นทุน กำไร และยอดขาย มีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับปานกลาง สำหรับคุณภาพของสินค้า เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้า และความซื่อสัตย์ของผู้ขาย มีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

This Participatory Action Research (PAR) aimed to study the cost and return of the *Dipterocarpus Alatus* Roxb. Ex G. Don. Production. Population were 9,480 member of Yang Neeng Subdistrict, Saraphi District, Chiang Mai Province. This research uses specific sampling methods. The sample group or informants were 73 member of Yang Neeng Subdistrict, Saraphi District, Chiang Mai Province who were interested in participating in the research project. The study instrument for data collection were questionnaire and the sub-projects. Statistical analysis were percentage and frequency. The result showed that cost consists of direct raw materials, direct labor, and manufacturing overhead. Most respondents agree that costs, profits and sales are important to the business at a moderate level. Moreover, product quality, technology used in the production and distribution of products, and honesty of the seller were important to business at the highest level.

คำสำคัญ: ยางนา ต้นทุน ผลตอบแทน

Keywords: *Dipterocarpus alatus* Roxb. Ex G. Don., Cost, Return

¹Corresponding author: varipin1@gmail.com

*รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบัญชีและการเงิน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงริเริ่มการอนุรักษ์ต้นยางนาตั้งแต่ พ.ศ.2503 โดยโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการบริพารเก็บเมล็ดยางนาจากอำเภอท่ายาง (ปัจจุบันอยู่ในตำบลถ้ำรงค์ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี) มาทดลองปลูกที่พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดเพชรบุรี เมื่อต้นปี พ.ศ. 2504 ทรงมีพระราชปรารภว่า “ไม้ยางนาในประเทศไทย ได้ถูกตัดฟันไปใช้สอย และทำเป็นสินค้ากันเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี เป็นที่น่าวิตกว่า หากมิได้ทำการบำรุงส่งเสริม และดำเนินการปลูกไม้ยางนาขึ้นแล้ว ปริมาณไม้ยางนาจะลดน้อยลงไปทุกที จึงควรที่จะได้มีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกไม้ยางนา เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ...” หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชภารกิจในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้กับสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิรยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี และเป็นที่มาของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ในวันที่ 28 กรกฎาคม 2504 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้ทรงปลูกกล้ายางนาที่เพาะไว้เป็นปฐมฤกษ์ในแปลงทดลองสวนจิตรลดา [1] ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ทรงปลูกกล้ายางนา

ที่มา: Plant Genetic Conservation Project under The Royal Initiative of King Kanittha Thiraj Krom Phrathom Thep Rattana Rajasuda Princess Maha Chakri Sirindhorn, 2019

ยางนาเป็นหนึ่งในพืชอนุรักษ์ 9 ชนิด นอกเหนือจาก กอกล้วยไม้ ทุเรียน สัก ชามะยม มะกิ้ง ดินสุมดอย น้อยหน่า เกรื่อ และมะเกี๋ยง ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) ยางนาเป็นเสมือนพญาไม้แห่งเอเชียอาคเนย์ เพราะมีขนาดสูงใหญ่ [1] มีการใช้ประโยชน์จากยางนาทั้งทางตรง ได้แก่ การสกัดน้ำมันจากยางนาที่มีคุณภาพสูง [2] และประโยชน์ทางอ้อม ได้แก่ ได้ร่มเงา ได้เห็นได้ ต้นยางนาเป็นแหล่งอาหาร และรักษาสภาพแวดล้อม เป็นต้น [3]

“ไม้หายเมือง” หรือ ต้นยางนา เป็นต้นไม้ที่ตั้งอยู่สองข้างถนนสายเชียงใหม่-ลำพูน แสดงอาณาเขตสิ้นสุดของจังหวัดเชียงใหม่ ถือเป็นถนนสายประวัติศาสตร์ซึ่งอยู่คู่เมืองเชียงใหม่มากร้อยปี ทำหน้าที่ให้ความร่มเย็น ปรับสภาพภูมิอากาศไม่ให้ร้อนและหนาวเกินไป ช่วยทำให้ภูมิทัศน์สวยงาม และเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เยี่ยมชม แต่ปัญหาความเจริญขยายมาสู่ชุมชนบริเวณนี้ และการสร้างตึกขนาดใหญ่ติดถนน ทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบจากใบยางนาหล่นเกลื่อนอยู่หน้าบ้านจำนวนมาก โดยเทศบาลตำบลยางเนิ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ต้องจ่ายค่าใช้จ่าย

จำนวนมากเพื่อเก็บใบยางนาที่หล่น เพื่อความสะดวกของชุมชนทุกวัน นักวิจัยและชุมชนจึงวางแผนแก้ปัญหาใบยางนา โดยจะนำใบยางนามาเป็นวัตถุดิบในการผลิตถ่านเพื่อจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ ซึ่งในการกำหนดราคาขายสินค้า ต้นทุนการผลิตสินค้าเป็นปัจจัยสำคัญ โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ระบุว่า การตั้งราคา เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้ประกอบการ [4] อีกทั้งงานวิจัยเรื่อง ต้นทุนผลตอบแทนของการปลูกยางพารา กับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าการพิจารณาต้นทุนและผลตอบแทนจะสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้สูงขึ้น [5] เนื่องจากผู้ผลิตสินค้าและให้บริการที่มีต้นทุนต่ำจะมีความสามารถในการแข่งขันสูง โดยผู้ผลิตสินค้าและให้บริการที่มีต้นทุนต่ำสามารถใช้กลยุทธ์การลดราคาเพื่อจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการ นอกจากนี้ผลตอบแทนจะต้องสูงกว่าต้นทุน เพราะหากต้นทุนสูงกว่าผลตอบแทน จะทำให้ผู้ผลิตสินค้าและให้บริการขาดทุน ซึ่งโครงการวิจัยนี้มีเป้าหมายให้ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากยางนา โดยหากชุมชนเห็นคุณค่าของยางนาแล้ว การเกิดความสำเร็จในการอนุรักษ์ต้นยางนา ก็จะตามมาและฝังแน่นอยู่ในตัวบุคคลและถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นสู่เยาวชนรุ่นหลัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากยางนา

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ต้นทุน (Cost) หมายถึง มูลค่าที่สามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตราของทรัพยากรที่สูญเสียไป เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ [6] ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ [7]

1. วัตถุดิบทางตรง หมายถึง ต้นทุนวัตถุดิบที่นำมาเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์นั้นโดยตรงและสามารถกำหนดหรือสามารถคำนวณได้ง่ายว่าต้นทุนในการผลิตหนึ่งหน่วยเป็นเท่าใด เช่น การผลิตโต๊ะ วัตถุดิบทางตรง คือ ไม้ เป็นต้น วัตถุดิบที่วัดจำนวนที่ใช้ได้ไม่แน่นอนหรืออาจวัดได้แต่ก็เป็นส่วนประกอบเพียงเล็กน้อยราคาทุนไม่มากนัก เพื่อให้สะดวกจะถือเป็นวัตถุดิบทางอ้อม
2. ค่าแรงงานทางตรง หมายถึง ต้นทุนแรงงานที่อาจติดตามได้โดยตรงในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่กิจการต้องจ่ายให้คนงานที่ทำงานในโรงงาน เป็นค่าแรงที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้านั้น โดยตรงและสามารถคำนวณต้นทุนแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าได้ว่าในการผลิตแต่ละงานต้องใช้แรงงานคนกี่คน เป็นเวลาที่กี่ชั่วโมง กี่นาที งานจึงจะเสร็จ ตัวอย่างเช่น การผลิตโต๊ะ 1 ตัว ต้องใช้เวลาเลื่อยไม้ ประกอบไม้ และทาสีไม้ จนเสร็จเป็นโต๊ะที่กี่ชั่วโมง เมื่อคูณด้วยอัตราค่าจ้างแรงงานต่อชั่วโมง ก็จะได้ต้นทุนแรงงานทางตรงของโต๊ะ 1 ตัว
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต หมายถึง ต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงงานทางตรง ค่าใช้จ่ายในการผลิตถือเป็นต้นทุนแปรสภาพส่วนที่เสริมให้การผลิตสินค้าดีขึ้นหรือเป็นสินค้าสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายในการผลิต ได้แก่ วัตถุดิบทางอ้อม และค่าแรงงานทางอ้อม เป็นค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาดโรงงาน เงินเพิ่มล่วงเวลา ค่าน้ำค่าไฟของโรงงาน เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ถือเป็นต้นทุนของสินค้า ส่วนค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เช่น เงินเดือนพนักงานขาย ค่าน้ำค่าไฟของสำนักงานขาย ค่าน้ำมันรถของผู้จัดการฝ่ายขาย เป็นต้น ถือเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวด [8]

การดำเนินงาน (Operation) เป็นการนำปัจจัยนำเข้า (Input) เข้าสู่กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการ (Output) โดยฝ่ายบริหารจะต้องจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และเกิดมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ในอดีตที่ผ่านมา การจัดการผลิต (Production Management) ให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าที่สามารถจับต้องได้ทางกายภาพเท่านั้น แต่ปัจจุบันขยายให้ครอบคลุมการจัดการผลิตบริการด้วย เรียกว่า การบริหารการดำเนินงาน (Operation Management) ซึ่งเป็นการบริหารที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าและบริการ [9] ในการผลิตสินค้าและบริการจะต้องใช้ต้นทุน ซึ่งต้นทุนจำแนกตามเวลา ได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ต้นทุนที่ให้ประโยชน์ในงวดบัญชีถัดไป (Unexpired Cost) แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ต้นทุนที่บันทึกเป็นต้นทุนสินค้า (Capitalized Inventoriable Cost หรือ Inventoriable Cost) เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินค้ามาเพื่อขาย ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต

1.2 ต้นทุนที่ไม่ได้บันทึกเป็นต้นทุนสินค้า (Capitalized NonInventoriable Cost) เป็นต้นทุนที่ไม่ได้บันทึกเป็นต้นทุนสินค้าและเป็นต้นทุนที่ให้ประโยชน์ในงวดบัญชีถัดไป ต้นทุนประเภทนี้จะบันทึกเป็นสินทรัพย์ ประกอบด้วยสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น เงินฝากธนาคาร และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน เช่น ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

2. ต้นทุนที่ให้ประโยชน์ในงวดบัญชีปัจจุบัน (Expired Cost หรือ Period Cost) เป็นต้นทุนที่ไม่ได้บันทึกเป็นต้นทุนสินค้าและเป็นต้นทุนที่ให้ประโยชน์ในงวดบัญชีปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งก็คือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าโฆษณา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ในลักษณะการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างชุมชนกับนักวิจัย [10] ให้ชุมชนเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ สมาชิกชุมชนตำบลยางหนึ่ง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9,480 คน [11] ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล คือ สมาชิกชุมชนตำบลยางหนึ่ง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่ ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 73 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประชุมกลุ่มย่อยกับชุมชนตำบลยางหนึ่ง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีแนวคำถามที่สำคัญคือ การดำเนินธุรกิจที่ดี หมายความว่าอะไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ และการฝึกอบรมเพื่อให้ทราบแนวทางการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขายและตัวอย่างการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของถ่านอัดแท่งจากยางนา

ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งปัจจัยสำคัญของทุกธุรกิจ คือ ต้นทุนและผลตอบแทน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ และเพศ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสำคัญของต้นทุนและผลตอบแทน ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน

น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อย ใช้การจดบันทึกบทสนทนากับสมาชิกชุมชนตำบลยางเนิ้ง อำเภอสาร์ภักดิ์ จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ในการจับประเด็น สรุป เชื่อมโยงเนื้อหา และเรียบเรียงเนื้อหา

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากแนวคำถามในการประชุมกลุ่มย่อย ที่ระบุว่า การดำเนินธุรกิจที่ดี หมายความว่าอะไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ และจัดกิจกรรมการฝึกอบรมและทราบแนวทางการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขาย และตัวอย่างการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของถ่านอัดแท่งจากยางนา และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้ได้ผลการวิจัย ดังนี้

1. การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อตอบคำถามว่า การดำเนินธุรกิจที่ดี หมายความว่าอะไร

ชุมชนระบุค่าที่แทนความหมายของการดำเนินธุรกิจที่ดี ได้แก่ กำไรสูง จำหน่ายสินค้าได้ ต้นทุนต่ำ ลดต้นทุน ความยั่งยืนของธุรกิจ ไม่เอาเปรียบลูกค้า ชื่อสัตย์ คุณภาพต้องดี และใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้า เพื่อให้ได้ปริมาณทันต่อความต้องการของลูกค้า

2. ขั้นตอนการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย การกำหนดราคาขาย และตัวอย่างการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของถ่านอัดแท่งจากยางนา

2.1 ขั้นตอนการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย มีดังนี้

1) กระบวนการผลิตทำอะไรบ้าง อย่างละเอียด (ยังไม่เป็นจำนวนเงิน) คือ คัดแยกสิ่งปลอมปน / ทำความสะอาดใบยางนา (ไม่ล้างใบยางนาเพราะจะทำให้ถ่านอัดแท่งมีขี้เถ้าเยอะ) นำใบยางนาที่สะอาดไปตากแดด ไม้ / ทำใบยางนาให้มีขนาดเล็ก เฝายางนา นำไปอัดเป็นแท่ง และจัดเก็บถ่านอัดแท่ง

2) แต่ละกระบวนการผลิตต้องใช้ต้นทุนอะไรบ้าง เช่น วัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการผลิต

3) รวบรวมต้นทุนเป็นจำนวนเงิน

4) คำนวณหา ต้นทุนต่อหน่วย = ต้นทุนเป็นจำนวนเงิน / จำนวนหน่วยที่ผลิต

2.2 การกำหนดราคาขาย ชุมชนมีแนวทางในการกำหนดราคาขาย 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ชุมชนให้ความเห็นว่า ถ้าต้นทุนจำนวนเงินสูง เช่น ฝากขายถ่านอัดแท่งในห้างสรรพสินค้า ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการฝากขาย ควรคิดราคาขายโดยบวกเพิ่ม 2-3 เท่าของต้นทุน

กลุ่มที่ 2 ชุมชนให้ความเห็นว่า ถ้าต้นทุนจำนวนเงินไม่สูง เช่น ขายให้ร้านหมูกระทะ หรือตลาดนัดในหมู่บ้าน คิดราคาขายโดยบวกเพิ่ม 2 เท่าของต้นทุน

2.3 ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของถ่านอัดแท่งจากยางนา มีดังนี้

2.3.1 ต้นทุนการผลิตถ่านอัดแท่ง 500 แท่ง ประกอบด้วย

1) วัตถุดิบทางตรง คือ ไบยางนา 5 บาทต่อกระสอบ ใช้ไบยางนา 50 กระสอบ คิดเป็นค่าวัตถุดิบหรือค่าไบยางนาเท่ากับ 250 บาท

2) ค่าแรงงานทางตรง 300 บาท ต่อวัน ในการผลิตถ่านอัดแท่งจากไบยางนาต้องใช้แรงงานในการดำเนินงานโดยใช้เวลาผลิต 5 วัน คิดเป็นเงิน 1,500 บาท

3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น แปะมัน เพื่อให้ยึดเกาะ กะลามะพร้าว และฟืน คิดเป็นเงิน 250 บาท

จากต้นทุนการผลิตถ่านอัดแท่งจำนวน 500 แท่ง ทั้ง 3 รายการข้างต้น รวมเป็นเงิน 2,000 บาท หรือต้นทุนถ่านอัดแท่ง 4 บาทต่อแท่ง

2.3.2 ถ้าไรจากการจำหน่ายถ่านอัดแท่ง มีขั้นตอนการคำนวณ ดังนี้

1) ต้นทุนรวมถ่านอัดแท่ง ประกอบด้วย ต้นทุนการผลิตถ่านอัดแท่ง 4 บาทต่อแท่ง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 1 บาทต่อแท่ง ในการจำหน่ายจะบรรจุถ่าน 3 แท่ง ต่อถุง ดังนั้น ต้นทุนถ่านรวม (3 แท่ง x 5 บาทต่อแท่ง) เท่ากับ 15 บาทต่อถุง

2) กำหนดราคาขาย 2 เท่าของต้นทุนรวม คิดเป็น 30 บาทต่อถุง

3) ถ้าไรจากการจำหน่ายถ่านอัดแท่งต่อถุง 15 บาท ต่อถุง คำนวณมาจาก ราคาขาย 30 บาทต่อถุง หัก ต้นทุนรวม 15 บาทต่อถุง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

จากการสอบถามชุมชนตำบลยางน่อง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ สรุปได้ดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกชุมชนในตำบลยางน่อง ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 73 คน แสดงในตารางที่ 1 แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุน้อยสุด 48 ปี และอายุสูงสุด 79 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 69 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.22 นอกจากนี้ตารางที่ 2 แสดงเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 83.56 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชายมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 16.44

3.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

จากการสอบถามชุมชนตำบลยางน่อง อำเภอสарัก จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัย 6 ข้อ ได้แก่ ต้นทุน ถ้าไร ยอดขาย คุณภาพของสินค้า ความซื่อสัตย์ของผู้ขาย และเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้า ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจอย่างไร ข้อสรุปที่ได้จากแบบสอบถาม มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นความสำคัญของต้นทุนต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าต้นทุนมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับปานกลาง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 32.88 รองลงมาคือระดับมาก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.66 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าต้นทุนมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับน้อย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.11

ตารางที่ 4 แสดงให้เห็นความสำคัญของการตลาดต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าถ้าไรมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับปานกลาง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 39.73 รองลงมาคือ ระดับมาก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28.77 และระดับน้อย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 9.59

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นความสำคัญของยอดขายต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายอดขายมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับปานกลาง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 รองลงมาคือระดับมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 30.14 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่ายอดขายมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.74

ตารางที่ 6 แสดงให้เห็นความสำคัญของคุณภาพของสินค้าต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคุณภาพของสินค้ามีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับมากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 39.73 รองลงมาคือระดับมาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 35.62 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าคุณภาพของสินค้ามีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับน้อยและระดับ น้อยที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.37

ตารางที่ 7 แสดงให้เห็นความสำคัญของความซื่อสัตย์ของผู้ขายต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความซื่อสัตย์ของผู้ขายมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับมากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.21 รองลงมาคือ ระดับมาก จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความเห็นว่าความซื่อสัตย์ของผู้ขายมีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับน้อย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.11

ตารางที่ 8 แสดงให้เห็นความสำคัญของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าต่อการดำเนินธุรกิจ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้ามีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับมาก และมากที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คือ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 38.36 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.18 และระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.11

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากยางนาพบว่าต้นทุนถ่านอัดแท่งมีจำนวนรวม 4 บาทต่อแท่ง ประกอบด้วย วัตถุดิบทางตรง คือ ใบยางนา จำนวน 0.5 บาทต่อแท่ง ค่าแรงงานทางตรง คือ ค่าแรงในการล้างใบยางนา เเผาใบยางนา และจัดเก็บใบยางนา จำนวน 3 บาทต่อแท่ง และค่าใช้จ่ายในการผลิต คือ แป้งมัน กะลามาพร้าว และฟืน จำนวน 0.5 บาทต่อแท่ง สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของกระเป๋าสายผ้าประดิษฐ์ กลุ่มประดิษฐ์เศษผ้า บ้านบวกเปา ตำบลหนองแห่ย์ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ [12] ที่พบว่า ต้นทุนของกระเป๋าประดิษฐ์เศษผ้า ประกอบด้วย 1) วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ เศษผ้าไหม 2) อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ ฆีป หัวฆีป กาว และผ้าซับใน และ 3) ค่าแรงงานในการประดิษฐ์กระเป๋า นอกจากนี้การศึกษาด้านแบบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพในภาคตะวันออกของประเทศไทย ด้านราคาพบว่าผู้ประกอบการไม่มีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ประกอบการและฤดูกาลของผลผลิตเป็นหลัก [13]

ในการวิเคราะห์ความสำคัญของต้นทุน กำไร และยอดขาย กับผลการดำเนินธุรกิจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าต้นทุน กำไร และยอดขาย มีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับปานกลาง ซึ่งในการศึกษาเรื่อง การบริหารต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทลื้อ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่าข้อมูลต้นทุนเป็นข้อมูลสำคัญในการตั้งราคาสินค้าให้สามารถสร้างความได้เปรียบและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันการผลิตผ้าทอไทลื้อให้มีประสิทธิภาพและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนลดต้นทุนและเพิ่มกำไร [14] อีกทั้งต้นทุนการปลูกยางพาราสูงส่งผลต่อรายได้หรือผลตอบแทน [5] สำหรับคุณภาพของสินค้า เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้า และความซื่อสัตย์ของผู้ขาย มีความสำคัญต่อธุรกิจในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง คุณภาพผลิตภัณฑ์กับ

การยอมรับในตราสินค้า Lacoste ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า คุณภาพผลิตภัณฑ์ ช่วยให้ผู้บริโภคยอมรับผลิตภัณฑ์ได้ง่ายขึ้น [15] อีกทั้งงานวิจัยเรื่อง แนวโน้มเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับธุรกิจค้าปลีก ก็พบว่า การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในธุรกิจเป็นความได้เปรียบทางธุรกิจ [16] โดยงานวิจัยเรื่อง จริยธรรมทางธุรกิจและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงานโดยรวม [17]

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เทศบาลตำบลยางเนิ้ง ควรนำองค์ความรู้ในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์จากยางนาที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปเผยแพร่และส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนตำบลยางเนิ้งนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ เพื่อความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจและเพื่อให้ชุมชนเห็นคุณค่าของต้นยางนาและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ต้นยางนา

เอกสารอ้างอิง

1. Plant Genetic Conservation Project under the Royal Initiative of King Kanittha Thiraj Krom Phrathom Thep Rattana Rajasuda Princess Maha Chakri Sirindhorn. Plant Genetic Conservation Project under the Royal Initiative of King Kanittha Thiraj Krom Phrathom Thep Rattana Rajasuda Princess Maha Chakri Sirindhorn: Sanctuary of Species *Dipterocarpus alatus* Roxb. Ex G. Don [Internet]. [updated 2019; cited 2019 Sep 1]. Available from: <http://rac.oop.cmu.ac.th/uploadfile//racnews/RAC2016-071220160763541423.pdf>. Thai.
2. Ketkaew S. The Ultimate Big Wood Useful in all Parts [Internet]. [updated 2019; cited 2019 Oct 4]. Available from: <https://www.kku.ac.th/news/v.php?l=th&q=0012067>.
3. Phakhot C, Arrerat P, Arreerat W. Public Attitude to Plant *Dipterocarpus alatus* Roxb. Ex G. Don in Maha Sarakham Province. *Journal of Mahasarakham Rajabhat University*. 2009; 3(1). Thai.
4. Department of Industrial Promotion. Pricing strategy. [updated 2020; cited 2020 May 7]. Available from: <https://bsc.dip.go.th/th/category/2017-10-27-07-51-56/2017-11-09-09-12-47>. Thai.
5. Srisompun O, Songsrirod N, Sinsiri N. Cost and Return of Para-rubber Production and Economic Crops in Maha Sarakham Province. *Khon Kaen Agriculture Journal*. 2016; 44(1). Thai.
6. Tang Ekachit M. Cost Accounting. 2014. Thai.
7. Khamjai K. Management accounting. 2013. Thai.
8. Yongvanit K. Suitability of the Calculating Cost of Goods by Total Cost Accounting and Variable Cost Accounting. *Journal of Accounting Profession*. 2011; 7(20). Thai.
9. Theeranuphattana A. Production and Operations Management. 2014. Thai.
10. Chantavanic S. The Method of Quality Research. 1996. Thai.
11. Wikipedia. Saraphi District [Internet]. [updated 2019; cited 2019 Sep 6]. Available from: <https://th.wikipedia.org/wiki/>.
12. Khankaew J. The Financial Cost – Benefit Analysis of Shred Artifact Products, Ban-Buang-Pao Woman's Group, Nhong-Yhang, Sansai, Chiang Mai. *FEU Academic Review*. 2016; 10(2). Thai.

13. Soosawatwanit P. Model of Efficient Management of Agro-Tourism Business in the Eastern Region of Thailand. Silpakorn University Journal. 2015; 35(1). Thai.
14. Somrit S, Inthakan P. Cost Management and Product Compensation from Tailue Textiles, Chiengkum District, Prayao Province. 2012; 5(1). Thai.
15. Chaichou W, Sukrea S, Sombultawee K. Product Quality on Lacoste Brand Acceptance of Consumer in Bangkok. Naresuan Research Conference 12 th. 2016. Thai.
16. Na Lamphun P, Surapongruktakul N. New Technology Trend for Retail Business. Panyapiwat Journal 2015; 7(1). Thai.
17. Suwanphak T. Business Ethics and Performance of Small and Medium-Sized Enterprises of Makdahan Province. Journal of Humanities and Social Sciences Ubon Ratchathani University. 2013; 4(1). Thai.

ตารางที่ 1 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
48	1	1.37
49	1	1.37
50	2	2.74
53	2	2.74
54	1	1.37
55	2	2.74
56	2	2.74
58	3	4.11
59	3	4.11
60	7	9.59
61	5	6.85
63	7	9.59
64	5	6.85
65	4	5.48
66	4	5.48
67	5	6.85
68	4	5.48
69	6	8.22
70	2	2.74
71	1	1.37
73	1	1.37
74	1	1.37
75	1	1.37

ตารางที่ 1 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ (ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
76	1	1.37
77	1	1.37
79	1	1.37
รวม	73	100.00

ตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
หญิง	61	83.56
ชาย	12	16.44
รวม	73	100.00

ตารางที่ 3 ดัชนีทุนส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของดัชนีทุน	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	15	20.55
ระดับน้อย	3	4.11
ระดับปานกลาง	24	32.88
ระดับมาก	18	24.66
ระดับมากที่สุด	13	17.81
รวม	73	100.00

ตารางที่ 4 กำไรส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของกำไร	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	0	0.00
ระดับน้อย	7	9.59
ระดับปานกลาง	29	39.73
ระดับมาก	21	28.77
ระดับมากที่สุด	16	21.92
รวม	73	100.00

ตารางที่ 5 ยอดขายส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของยอดขาย	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	2	2.74
ระดับน้อย	4	5.48
ระดับปานกลาง	26	35.62
ระดับมาก	19	26.03
ระดับมากที่สุด	22	30.14
รวม	73	100.00

ตารางที่ 6 คุณภาพของสินค้าส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของคุณภาพของ สินค้า	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	1	1.37
ระดับน้อย	1	1.37
ระดับปานกลาง	16	21.92
ระดับมาก	26	35.62
ระดับมากที่สุด	29	39.73
รวม	73	100.00

ตารางที่ 7 ความซื่อสัตย์ของผู้ขายส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของความซื่อสัตย์ ของผู้ขาย	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	4	5.48
ระดับน้อย	3	4.11
ระดับปานกลาง	13	17.81
ระดับมาก	20	27.40
ระดับมากที่สุด	33	45.21
รวม	73	100.00

ตารางที่ 8 เทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ

ระดับความสำคัญของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้า	จำนวนผู้ตอบ (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับน้อยที่สุด	3	4.11
ระดับน้อย	0	0.00
ระดับปานกลาง	14	19.18
ระดับมาก	28	38.36
ระดับมากที่สุด	28	38.36
รวม	73	100.00